

TOURIST MAP

Militärgeschichtliche Route von Nord-Kaschubien

Trail of the Military History of Northern Kashubia

www.kaszubypolnocne.pl/szlakmilitarny

1:140.000

Kaszuby Północne to nadbałtycka kraina zwana inaczej Norda, o urokach której można mówić bez końca. Wody Bałtyku i Zatoki Puckiej, piękne plaże i wspaniała przyroda, zapraszają tutaj turystów, lecz nie są jedynym bogactwem tej krainy. Kaszuby Północne to także wielowiekowa kultura i piękna, choć skomplikowana historia. To Puck, port kaprów Rzeczypospolitej i twierdza, która odparła oblężenie w czasach szwedzkiego „potopu”. To również Półwysep Helski, którego obroncy zapisali bohaterską kartę w 1939 roku. To wiele kolejnych miejsc tworzących historię militarną regionu, poczynając od średniowiecza po rok 2000.

Szlak Historii Militarnej Kaszub Północnych to tematyczny, samochodowy szlak turystyczny, obejmujący miejsca i obiekty związane z dziedzictwem wojennymi i wojskowych dziejów powiatu puckiego. Tworzy go ponad osiemdziesiąt punktów, takich jak zabytkowe budowle o charakterze obronnym lub ich ślady oraz pomniki, mogiły, miejsca bitew. Szlak wskazuje miejsca

Muzea na szlaku:

Władysławowo: Hallerówka

Dom letniskowy gen. broni Józefa Hallera, dowódcy „Błękitnej Armii” i wykonawcy zaślubin Polski z morzem w 1920 r. Obecnie, położona na skrzyżowaniu ulic Morska i ks. Merklejna „Hallerówka”, mieści muzeum upamiętniające generała i jego żołnierzy.

Jastarnia: Skansen Fortyfikacji Ośrodek Oporu „Jastarnia”

Zespół fortyfikacji obejmujący pięć schronów bojowych, stojący w 1939 r. główną linią obrony garnizonu na Mierzei Helskiej. Obecnie funkcjonuje tu Skansen Fortyfikacji, a w okresie wiosenno-letnim wnętrza schronu-muzeum „Sabala” udostępniane są do zwiedzania w formule „historii żywej”.

Hel: Muzeum Obrony Wybrzeża Bateria „Schleswig-Holstein”

W 1940 r. na Mierzei Helskiej rozpoczęto budowę najcięższej baterii nadbrzeżnej, z działami kalibru 406 mm, dla obrony Zatoki Gdańskiej i bazy Kriegsmarine w Gdyni. Obecnie funkcjonuje tu Muzeum Obrony Saperskie „Explosive”.

znane oraz licznie odwiedzane, np. cypel Rozewie, cypel Półwyspu Helskiego, na równi z obiektami i wydarzeniami stanowiącymi zapomniane skarby dziedzictwa kultury i historii Północnych Kaszub. Trasa obejmuje także Muzeum Obrony Wybrzeża w Helu, Skansen Fortyfikacji i Schron-muzeum „Sabala” w Jastarni oraz zamek-pałac w Krokwie. Punkty na szlaku dostępne są także dla turystyki rowerowej, której sprzyjają ścieżki rowerowe Puck-Hel oraz Gniezdżewo-Kroksowa. Natomiast turyści piesi mają do dyspozycji liczne szlaki turystyczne, położone nie tylko wzduł wybrzeża, oraz sieć tras Nordic Walking o różnym poziomie trudności. Wspomnieć trzeba także o żeglarskich i motorowodniakach, na których czekają budowle dawnego poligonu torpedowego wzniesione na wodach Zatoki Puckiej.

Wszystkich i przez cały rok zaprasza Stowarzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne” Lokalna Organizacja Turystyczna

Wybrzeża oraz Muzeum Helu, a w magazynach amunicji kalibru 406 mm Muzeum Kolei Helskich.

Hel: bateria „cyplowa”

31. bateria im. Heliodora Laskowskiego

W 1935 r. dla obrony bazy morskiej w Helu zbudowano baterię armat kalibru 152,4 mm, która z powodu lokalizacji nazwana została „cyplową”. Obecnie w stanowisku nr 4 znajduje się ekspozycja poświęcona pamięci kmdr. por. Zbigniewa Przybyszewskiego, który w 1939 r. dowodził baterią „cyplową”.

Puck: Muzeum Morskiego Dywizjonu Lotniczego

W okresie międzywojennym w Pucku funkcjonowała baza lotnicza wodnosamolotów Polskiej Marynarki Wojennej, dla których „pasem startowym” były wody zatoki. Obecnie w budynku dawnej radiostacji, przy ul. 10 lutego 36, znajduje się ekspozycja pokazująca zapomniany świat hydroplanów.

Dąbrówka: Muzeum Techniki Wojskowej GRYF

Ekspozycja techniki wojskowej i pojazdów, ze szczególnym uwzględnieniem sprzętu z okresu II wojny światowej, ulokowana w dawnych koszarach 25. Dywizjonu Rakietowego. Na terenie placówki znajdują się także Muzeum Saperskie „Explosive”.

Northern Kashubia, also called Norda, is a land on the Baltic, whose charm can be praised endlessly. The waters of the Baltic and the Bay of Puck, beautiful beaches and gorgeous wildlife invite tourists to visit the place, but are not the only wealth of this land. Northern Kashubia is also centuries of culture, and beautiful, although complicated, history. It is Puck, the port of Poland's privateers and fortress that resisted the siege of the Swedish Deluge. It is also the Hel Peninsula, whose defenders wrote a heroic page in 1939. It is a number of other places that create the military history of the region, from middle ages up to the year 2000.

The Trail of the Military History of Northern Kashubia is a theme car-trip trail comprising sites and structures connected with the war heritage and military history of the Puck District. It is made up of over eighty sites, such as historical defensive structures or their remains, as well as monuments, graves and battlefields. The trail points out popular

places that are frequently visited, such as Rozewie Cape or the tip of the Hel Peninsula, but also sites and events that are a forgotten treasure of the heritage of Northern Kashubian culture and history. Following the trail you can also visit the Museum of Coastal Defense in Hel, the Open-air Museum of Fortifications and the „Sabala” Shelter-Museum in Jastarnia, and the palace-castle in Kroksowa. The sites along the trail are also accessible to cycling tourists, thanks to cycling paths Puck-Hel and Gniezdżewo-Kroksowa. For those that prefer walking there are numerous walking paths, not only along the coast, and a network of paths for Nordic Walking of various levels of difficulty. Sailors and water sports fans must be mentioned as well: there are structures of the former torpedo proving grounds on the Puck Bay waiting for them.

Tourist Association of Northern Kashubia „Kaszuby Północne” Lokalna Organizacja Turystyczna invites everybody all year round

Nord-Kaschubien, im Deutschen auch Nord-Kaschubien, im Polnischen auch Norda genannt, ist eine Landschaft an der Ostsee, deren Reize man ohne Ende loben kann. Das Wasser von Ostsee und Putziger Wiek, schöne Strände und herrliche Natur laden die Touristen ein, aber sie sind nicht der einzige Reichtum des Landes. Nord-Kaschubien besitzt auch eine jahrhundertealte Kultur und eine reiche, aber komplizierte Geschichte. Da ist Puck, der Hafen der staatlichen Seeräuber und eine Festung, die der Belagerung durch die „schwedische Flut“ widerstand. Da ist auch die Halbinsel Hela, deren Verteidiger 1939 als Helden in die Geschichte eingingen. Und es gibt noch viele andere Orte, die zur Militärgeschichte der Region beitragen, vom Mittelalter bis zum Jahr 2000.

Die Militärgeschichtliche Route von Nord-Kaschubien ist eine themenbezogene Auto-Route, die Orte und Anlagen umfasst, die mit dem militärischen Erbe und der Militärgeschichte des Landkreises Puck verbunden sind. Sie besteht aus über 80 Sehenswürdigkeiten, wie historischen

Verteidigungsanlagen oder ihren Überbleibseln, sowie Denkmälern, Gräbern und Schlachtfeldern. Die Route umfasst bekannte, vielbesuchte Orte wie Kap Rozewie oder die Spitze der Halbinsel Hela, aber auch Stätten oder Ereignisse, die ein vergessener Schatz des Erbes nordkaschubischer Kultur und Geschichte sind. Die Route schließt auch das Museum der Küstenverteidigung in Hela, das Festungsfreilichtmuseum und das Bunkermuseum „Sabala“ in Jastarnia und das Schloss in Kroksowa ein.

Die Punkte der Route sind aber auch mit dem Fahrrad zu erreichen dank der Fahrradwege Puck-Hel und Gniezdżewo-Kroksowa. Für Leute, die lieber zu Fuß gehen, gibt es auch zahlreiche Wanderwege, nicht nur entlang der Küste, und ein Netz von Wegen für Nordic Walking in verschiedenen Schwierigkeitsgraden. Auf Segler und Motorboote warten die Anlagen der ehemaligen Torpedoversuchsanstalt im Putziger Wiek.

Sie alle lädt ganzjährig ein die Stowarzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne“ Lokalna Organizacja Turystyczna

Museen auf der Route:

Władysławowo: Hallerówka

Sommerhaus von General Józef Haller, Kommandeur der „Blauen Armee“ und der Initiator von Polens „Hochzeit mit dem Meer“ 1920. Heute beherbergt Hallerówka, an der Kreuzung von Morska- und Merklejna-Straße gelegen, ein Museum als Gedenkstätte für den General und seine Soldaten.

Jastarnia: Freilichtmuseum „Widerstandsnest Jastarnia“

Gruppe von Befestigungen aus fünf Kampfbunkern, die 1939 die Hauptkampflinie der Besatzung der Halbinsel Hela bildete. Heute ist dieser Ort ein Freilichtmuseum für Befestigungen. Im Frühjahr und Sommer ist der Bunker „Sabala“ als „erlebte Geschichte“ für Besucher geöffnet.

Hel: Museum der Küstenverteidigung „Batterie „Schleswig-Holstein““

1940 wurde mit dem Bau der schwersten Küstenbatterie (Kaliber 40,6 cm) auf der Halbinsel Hela zur Verteidigung der Danziger Bucht und des Kriegsmarinearsenals Gotenhafen (Gdynia) begonnen. Heute befinden sich hier das Museum der Küstenverteidigung und das Museum von Hela.

In den Munitionsbunkern für die 40,6-cm-Munition befindet sich das Eisenbahnmuseum von Hela.

Hel: „Kap-Batterie“

31. Batterie „Heliodora Laskowskiego“

Für die Verteidigung des Flottenstützpunktes in Hel wurde 1935 eine 152,4-mm-Küstenbatterie gebaut, die aufgrund ihrer Lage „Kap-Batterie“ genannt wurde. Heute sind alle Anlagen der Batterie durch einen Wanderweg verbunden. Im Stand Nr. 4 befindet sich heute eine Ausstellung, gewidmet dem Fregattenkapitän Zbigniew Przybyszewski, der 1939 die „Kap-Batterie“ kommandierte.

Puck: Museum für Marine-Flugstation

In der Zwischenkriegszeit gab es in Puck einen Luftwaffenstützpunkt für Wasserflugzeuge der polnischen Marine, für die das Wasser der Putziger Wiek als „Startbahn“ diente. Derzeit ist im Gebäude des ehemaligen Radiosenders, in der 10 luty Straße 36, eine Ausstellung, die die vergessene Welt der Wasserflugzeuge zeigt.

Dąbrówka: Museum für Militärtechnik GRYF

Ausstellung von Militärtechnik und Fahrzeugen, mit besonderem Schwerpunkt der Ausrüstung aus dem Zweiten Weltkrieg, in den ehemaligen Kasernen der 25. Raketen-Abteilung. In der Anlage befindet sich auch das Pionier-Museum „Explosive“.

MAPA TURYSTYCZNA

SZLAK HISTORII MILITARNEJ

www.kaszubypolnocne.pl/szlakmilitarny

1:140.000

SZLAK HISTORII MILITARNEJ KASZUB PÓŁNOCNYCH

LEGENDA

1. Górczyn - pomnik poległych w I wojnie światowej
- memorial to World War I victims
- Denkmal für die Gefallenen des 1. Weltkrieges
2. Wierzchucino - pomnik poległych w I wojnie światowej
- memorial to World War I victims
- Denkmal für die Gefallenen des 1. Weltkrieges
3. Rzeka Piastńska: granica polsko-niemiecka 1920-1939
The Piastnica River: Polish-German border 1920-1939
Der Piastnitz Fluss: die polnisch-deutsche Grenze 1920-1939
4. Dębki - słupek nr 1 granicy polsko-niemieckiej 1920-1939
- No. 1 post on the Polish-German border 1920-1939
- Grenzstein Nr. 1 an der polnisch-deutschen Grenze 1920-1939
5. Lubkowo - grodzisko „Góra Zamkowa”
- Settlement „Góra Zamkowa”
- Burgwall „Góra Zamkowa” (dt. Schloss-Berg)
6. Krokowa - zamek, obecnie pałac
- castle, today a palace
- Burg, heute Schloss
7. Świecino - pomnik, kopiec i pole bitwy z 1462 roku
- memorial, mound and battlefield of 1462
- Denkmal und Schlachtfeld von 1462
8. Sulice - pomnik partyzantów organizacji „Gryf Pomorski”
- memorial to partisans of the Pomeranian Griffin secret military organization
- ein Denkmal für die Partisanen der Geheimorganisation „Pommerscher Greif”
9. Starzyński Dwór - pomnik radzieckiego żołnierza-jericha
- memorial to Soviet soldier-prisoner of war
- Denkmal des russischen Kriegsgefangenen
10. Jastrzębia Góra - miejsce lądowania króla Zygmunta III Wazy (1594)
- Sigismund III Vasa's landing spot (1594)
- Landungsplatz von König Sigismund III Wasa
11. Przyładek Rozewie - pomnik objęcia Pomorza w 1920 roku
- memorial of the handing-over of Pomerania
- Denkmal für die Übergabe Pommerns 1920
12. Rozewie - 34. Bateria Artylerii Stalej (4x130 mm, 1956-1974)
- 34th Stationary Artillery Battery
- 34. Ortsfeste Artillerie-Batterie
13. Drogą Nadmorską, przepust-tunel w formie poterny 1931
Coastal Road, culvert in the form of tunnel fortification 1931
Küstenstraße, Tunnel in Form eines Befestigungshohlgangs 1931
14. Chłapowo - cmentarz poległych 1945
- cemetery of the dead in 1945
- Soldatenfriedhof 1945
15. „Hallerówka” - willa letniska gen. Hallera, dzisiaj muzeum
- Gen. Haller's summer villa, today a museum
- Sommervilla Gen. Hallers, heute ein Museum
16. Cmentarz Żołnierzy Wojska Polskiego i Ofiar Terroru 1939
Cemetery of the Polish Army Soldiers and Victims of Terror
Der Friedhof der polnischen Soldaten und der Opfer des Terrors
17. Władysławowo - pomnik męczenników Wielkiej Wsi 1939-1945
- memorial to the martyrs of Wielka Wieś
- Denkmal für die Märtyrer von Wielka Wieś
18. Władysławowo - szatce w Wielkiej Wsi (1633)
- ramparts in Wielka Wieś
- die Schanze von Wielka Wieś
19. Władysławowo - bitwa o Wielką Wieś 1939
- battle of Wielka Wieś, 1939
- die Schlacht von Wielka Wieś (Großendorf) 1939
20. Góra Swarzewska - magazyn amunicji bazy lotniczej w Pucku
- ammunition storage site of Puck's air base
- Munitionslager des Flugplatzes Puck (Putzig)
21. Puck - port kaprów, zamek, twierdza, baza lotnictwa morskiego
- harbor of privateers, castle, fortress, Naval Air Base
- Freibeuter-Hafen, Burg, Festung, Marine-Flugstation
22. Mrzezino - cmentarz ofiar II wojny światowej
- cemetery of World War II victims
- Kriegerfriedhof aus dem 2. Weltkrieg
23. Dębogórze - Drogowy Odcinek Lotniskowy DOL „Gdynia” (1960)
- highway airstrip DOL „Gdynia”
- Straßen-Behelfsflugplatz DOL „Gdynia”
24. Dębogórze - schron partyzantów z organizacji „Gryf Pomorski”
- shelter of the Pomeranian Griffin Organization
- ein Unterschlupf der Organisation „Pommerscher Greif”
25. Dębogórze - kapliczka partyzantów z organizacji „Gryf Pomorski”
- partisan shrine of the Pomeranian Griffin Organization
- Partisanen-Bildstock der Organisation „Pommerscher Greif”
26. Dębogórze - niemiecka bateria przeciwlotnicza „Eichenberg”
- German anti-aircraft battery „Eichenberg”
- Flak-Batterie „Eichenberg” (4x105 mm)
27. Mosty - pomnik Obrońców Kępy Oksywskiej 1939
- memorial to defenders of Kępa Oksywka 1939
- Denkmal für die Verteidiger von Kępa Oksywka 1939
28. Kosakowo - mogiły żołnierzy poległych w 1939 roku
- graves of soldiers fallen in 1939
- Soldatengräber 1939
29. Babie Doły - niemiecka bateria przeciwlotnicza „Amalienfelde”
- German anti-aircraft battery „Amalienfelde”
- Flak-Batterie „Amalienfelde” (4x105 mm)
30. Babie Doły - niemiecka żelbetowa zapora przeciwpancerna (1944)
- German concrete anti-tank barrier
- Beton-Panzersperre
31. Babie Doły - pomnik z samolotem MiG-21
- MiG-21 monument
- MiG-21 Denkmal
32. Babie Doły - niemiecki poligon torpedowy TWP „Hexengrund”
- German Torpedo Proving Ground „Hexengrund”
- Torpedowafplatz Hexengrund
33. Chalupy - 43. bateria przeciwdesantowa z 1939 roku (2x75 mm)
- 43rd battery 1939
- Die 43. Batterie 1939
34. Chalupy - Twierdza Władysławowa (1635)
- Władysławowa fortress
- Festung Władysławowa
35. Chalupy - polska zapora minowa z 1939 roku
- Polish 1939 Mine Barrier
- polnische Minensperre von 1939

36. Kuźnica - niemiecka zapora z parowozów z 1945 roku
- German 1945 barrier of Locomotives
- Brikade aus Lokomotiven 1945
37. Kuźnica - twierdza Kazimierzowa (1635)
- Kazimierzowa Fortress
- Festung Kazimierzowa
38. Jastarnia - Skansen Fortyfikacji - Ośrodek Oporu „Jastarnia” 1939
Resistance „Jastarnia” - Open Air Museum of Fortifications
Freilichtmuseum „Widerstandsnest Jastarnia” 1939
39. Jastarnia - granica w Jastarni (1526-1793)
- Border in Jastarnia (1526-1793)
- die Grenze in Jastarnia (1526-1793)
40. Port w Jastarni w 1939 roku
Harbor in Jastarnia 1939
Hafen von Jastarnia 1939
41. Jastarnia - niemiecka bateria przeciwlotnicza „Heisternest”
- German Anti-Aircraft Battery „Heisternest”
- Flakbatterie Heisternest (4x105 mm)
42. Jurata - stanowiska obserwacyjne poligonu torpedowego
- torpedo proving ground observation posts
- Beobachtungsstände des Torpedowaffenplatzes
43. granica Rejonu Umocnionego „Hel” (1936-2000)
border of Fortified Area „Hel”
die Grenze des Befestigten Gebietes „Hel”
44. 64. Dywizjon Rakietowy (1973-2001)
64th Surface-Air Missile Squadron
64. Raketen-Abteilung
45. Bateria „duńska” (2x105 mm, 1931-1939)
„Danish” battery
„Dänische Batterie”
46. 3. Bateria Artylerii Stalej (4x152,4 mm, 1955-1974)
3rd Stationary Artillery Battery
3. Ortsfeste Artillerie-Batterie
47. Bateria „grecka” (2x105 mm, 1931-1939)
„Greek” battery
„Griechische Batterie”
48. Muzeum Obrony Wybrzeża, bateria „Schleswig-Holstein”
Museum of Coastal Defense, Schleswig-Holstein” Battery
Museum der Küstenverteidigung, Batterie „Schleswig-Holstein”
49. Bateria „duńska” (2x105 mm, 1931-1939)
„Danish” battery
„Dänische Batterie”
50. 22. Dywizjon Rakietowy (1963-2001)
22nd Surface-Air Missile Squadron
22. Raketen-Abteilung
51. Pomnik Obroniów Helu 1939
Memorial to Defenders of Hel 1939
Denkmal für die Verteidiger von Hel 1939
52. Tablica pamiątkowa Korpusu Ochrony Pogranicza 1939
Memorial to Border Protection Corps Pol. abbr. KOP
Gedenktafel für das Grenzschutz-Korps (KOP)
53. Niemieckie baterie zapory (4x105 mm, 1940-1945)
German barrier batteries
Deutsche Sperrbatterien
54. 21. bateria przeciwlotnicza (2x75 mm, 1935-1939)
21st anti-aircraft battery
Die 21. Flugabwehrbatterie
55. 31. bateria (bateria „cyplowa”), 13. Bateria Artylerii Stalej
31st battery („Cape” battery), 13th Stationary Artillery Battery
56. 27. Bateria Artylerii Stalej (4x100 mm, 1955-1974)
27th Stationary Artillery Battery
57. 27. Ortsfeste Artillerie-Batterie
27. Ortsfeste Artillerie-Batterie
58. Dąbrówka: Muzeum Techniki Wojskowej GRYF
Dąbrówka: Museum of Military Technology GRYF
Dąbrówka: Museum für Militärtechnik GRYF

SKALA 1:140.000

0 4 8 km